

KLEUTER DIVERSITEIT LESPAKKET VOOR GROEP 1, 2, 3

INTRODUCTIE LESPAKKET

DIT LESPAKKET

Dit lespakket is ontwikkeld door kenniscentrum WAARD. Het doel is om bewustwording bij kleuters te creëren rondom het thema diversiteit. Extra lespakketten zijn te bestellen bij WAARD – kenniscentrum voor inclusie.

Je hebt nodig De boekjes. Per boekje staan de benodigdheden voor de activiteit benoemd. 30-45 minuten per les

Inhoudelijk Taalaspect: semantiek
Taaldomein: geletterdheid, mondelinge communicatie, woordenschat
Vakgebied: burgerschap, maatschappij
Onderwerpen: diversiteit, liefde en eten

Woordenschat Zeemeermin – cultuur – diversiteit – verkleed
Homo – verliefd – verschil
Azië – noedels – koken – bakken

Organisatie De werkvorm komt in de kring het best tot zijn recht, met een complete klas. De activiteiten kunnen aan de tafeltjes worden gedaan.

Doelen Taalbeschouwing: je denkt na over de woorden mannelijk en vrouwelijk, cultuur en verliefd.
Inhoud: je vertelt over jouw persoonlijke situatie.
Je laat dit terug zien in je producten.
Vorm: je kunt woorden met elkaar laten rijmen.
Onderzoek: je zoekt naar woorden die horen bij de thema's van de boekjes.
Formuleren: je kunt de woorden zeggen die uitgeschreven worden.

INTRODUCTIE BOEKEN

⑩ JULIAN IS EEN ZEEMEERMIN

Dit boek gaat over genderdiversiteit. Iedereen voelt zich op een bepaalde manier mannelijk en vrouwelijk. Bij de een is dat meer zichtbaar dan bij de ander. Ook is het maatschappelijk en sociaal bepaald wat wij als mannelijk en vrouwelijk beschouwen. Jezelf kleden als een zeemeermin kan voor kinderen erg leuk zijn, los van het vrouwelijke of mannelijke aspect. Hoe kinderen zich kleden wordt veelal door de ouders/verzorgers bepaald. Dit boekje zal de kinderen laten zien dat het belangrijk is om je eigen gevoel hierin te laten spreken en je vooral lekker te voelen in je eigen kleding.

⑩ WAAR IS MIJN NOEDELSOEP?

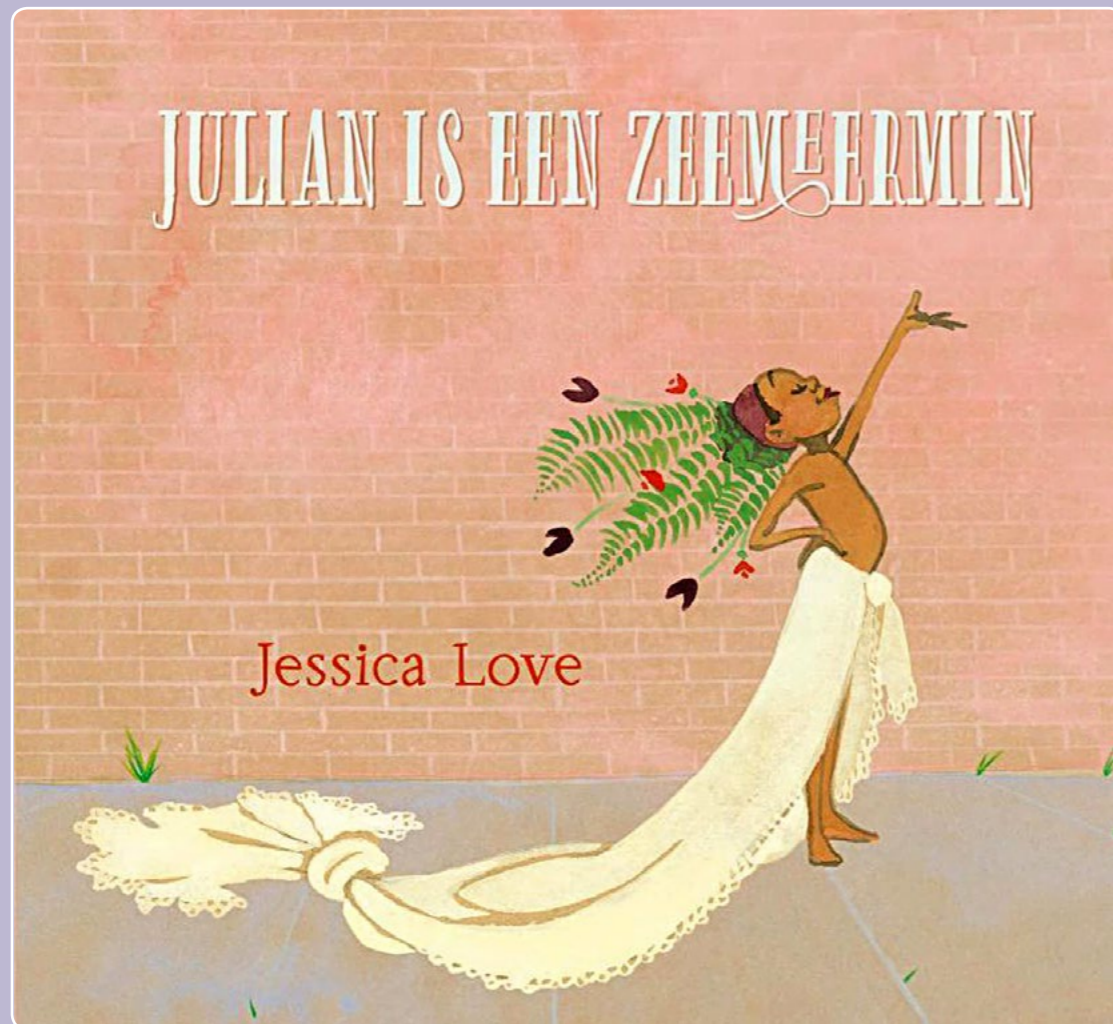
Dit boek gaat over verschillende gerechten van over de hele wereld. Eten is iets dat heel belangrijk is, maar iedereen heeft andere eetgewoontes. Iedere cultuur kent haar eigen keuken en sommige keukens zijn beter bekend dan anderen. Wat weten de kinderen van verschillende culturen, keukens en eetgewoontes? Hoe, wat en met wie eten zij thuis? Dit boekje zal kinderen laten zien dat er verschillende culturen zijn die allemaal verschillende gerechten en eetgewoontes kennen. Hierdoor leren kinderen meer gerechten kennen. Dat is belangrijk, want altijd maar hetzelfde eten is niet zo gezond en bovendien erg saai.

⑩ HET MEISJE MET DE TWEE VADERS

Nova heeft met haar vader de grootste pret, dus het hebben van twee vaders geeft dubbel zoveel plezier! Althans, dat denkt ze. Als ze bij haar vriendinnetje met twee vaders op bezoek gaat komt ze erachter dat de twee vaders dezelfde regels hebben als haar vader en moeder. Ondanks de verschillen zijn er dus toch veel gelijkenissen. Sommige kinderen hebben dus twee vaders, of juist twee moeders, of maar één ouder. Het is goed om erbij stil te staan dat ieders gezinssituatie anders is en wat dit voor kinderen betekent. Daarnaast is het ook belangrijk om te realiseren dat je niet kiest op wie je verliefd wordt en dat het altijd leuk is om verliefd te zijn, op wie dat ook maar is.

⑩ IK BEN IK EN JIJ BENT JIJ

We hebben allemaal overeenkomsten en verschillen. En dat maakt het juist zo leuk om mensen te leren kennen, want hoe saai zou het zijn als iedereen hetzelfde was?! Toch is het makkelijker gezegd dan gedaan; nieuwe mensen leren kennen. Zeker naarmate mensen ouder worden, kunnen verschillen namelijk in de weg gaan zitten. Als iemand anders is dan jij, stap je waarschijnlijk minder snel op hen af. Het is daarom belangrijk om actief aan de slag te gaan en na te denken over verschillen tussen mensen. Want als iemand anders is dan jij, kun je van diegene leren; dat is de kracht van het verschil!

INTRODUCTIE

- ⑩ Laat de kinderen de kaft van het boek zien. Vraag de kinderen wat zij zien. Noem daarna dat het gaat over zeemeerminnen.
- ⑩ Vraag wat zeemeerminnen zijn. Wie vindt zeemeerminnen leuk? Waarom?
- ⑩ Introduceer Julian. Julian is de hoofdpersoon van het boek. Hij is een jongen die wel een zeemeermin zou willen zijn. Zijn er kinderen die ook een zeemeermin zouden willen zijn?
- ⑩ Vraag de kinderen wat ze zien bij Julian op het plaatje? Wat heeft Julian in zijn haar? Wat heb je nodig als je er als zeemeermin uit wil zien?
- ⑩ Vinden de kinderen het ook leuk om te verkleed? Als wat gaan ze het liefst verkleed? Vertel de kinderen dat ze aan het einde van het verhaal samen mogen verkleed met de spullen die ze van huis hebben meegenomen.
- ⑩ In het boek hebben alle personages een donkere huidskleur. Dit kan dus gedurende het verhaal worden benoemd door de kinderen. Geef hier de ruimte voor.

HET VERHAAL

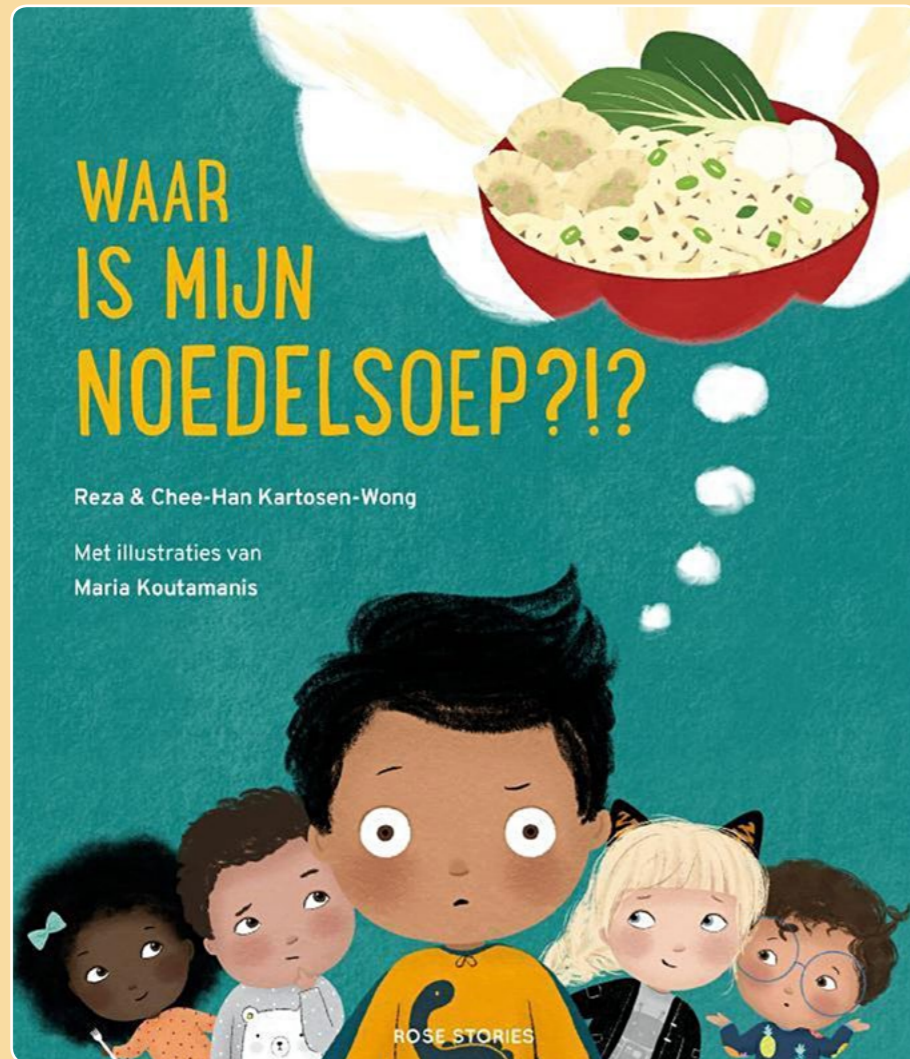
- ⑩ Laat de binnenkant van de kaft zien en vraag wat de kinderen daar zien. Julian houdt veel van zwemmen en duiken, net als zeemeerminnen.
- ⑩ Begin aan het verhaal. In de trein zien oma en Julian drie vrouwen die mooie kleuren dragen. Welke kleuren zien de kinderen in de haren van de zeemeerminnen? Kennen de kinderen iemand met gekleurde haren?
- ⑩ De dames trekken duidelijk de aandacht van Julian. Hij begint te dagdromen. Vraag de kinderen om te omschrijven wat er in zijn hoofd gebeurt.
- ⑩ Julian zwemt tussen allemaal vissen in de zee. Wat voor kleuren vissen zien de kinderen? En wat voor zeedieren zijn er nog meer te zien? Probeer hier de koppeling te leggen naar het feit dat, net als vele verschillende zeedieren, er ook vele verschillende mensen op de wereld zijn.
- ⑩ Julian heeft in zijn dagdroom lange haren. Kennen de kinderen jongens met lange haren? Leg uit dat je zelf mag weten wat je leuk vindt. Kunnen de kinderen bedenken wat jongens én meisjes leuk kunnen vinden? Alle antwoorden zijn goed, want jongens kunnen alles leuk vinden en meisjes ook.
- ⑩ Julian heeft een idee. Vraag de kinderen wat zij denken dat Julians idee is. Daarna doet Julian lippenstift op. Heeft iemand wel eens (stiekem) lippenstift opgedaan?
- ⑩ Als oma uit de douche komt lijkt ze een beetje boos. Denken de kinderen dat oma boos is? Als de kinderen denken dat oma boos is, besteed dan aandacht aan waarom ze denken dat oma boos is.
- ⑩ Gelukkig is oma niet boos. Julian doet helemaal niks fout. Hij doet alleen maar iets waar hij heel blij van wordt en daar doet hij niemand pijn mee. Waar worden de kinderen blij van?
- ⑩ Julian gaat naar een verkleedpartij; welke kostuums zien de kinderen op de afbeelding? Welke vinden de kinderen het mooist?

AFSLUITING

Bespreek ter afsluiting met de kinderen wat ze van het boek vonden.

ACTIVITEIT

Neem een accessoire mee van huis; iets wat echt bij jullie past, een sjaal, rok of jas. Wanneer de kinderen dit hebben meegenomen, worden alle accessoires bij elkaar gelegd. De kinderen bespreken wat er ligt en mogen iets aanwijzen wat ze mooi vinden. Degene die het mee heeft genomen kan er dan iets over vertellen. De dag dat de accessoires er liggen mogen de kinderen die gebruiken om zich te verkleed.

INTRODUCTIE

- 🕒 Benodigheden: een wereldkaart (geprint of op het digibord) en een uitvergroete foto van noedelsoep
- 🕒 Bekijk samen de kaft van het boek. Leg uit dat het boek gaat over eten en de kracht van samen eten.
- 🕒 Vraag de kinderen waarom het belangrijk kan zijn om samen te eten. In veel culturen is het heel belangrijk om samen te eten, omdat de familie dan samenkomt op een drukke dag en verhalen met elkaar kan delen. Is het voor de kinderen ook belangrijk om samen met hun gezinsleden te eten? Wat is hun lievelingseten?
- 🕒 Vraag de kinderen of ze weten welk eten op de kaft van het boek staat. Laat

de kinderen een foto van noedelsoep zien. Noedelsoep is een soep die veel in Aziatische landen wordt gegeten. Je kunt de soep op verschillende manieren maken en er zitten veel groentes in, dus het is lekker gezond! Zoals je op de foto ziet kun je er zelfs ei in doen.

HET VERHAAL

- 🕒 Op de eerste pagina wordt Sam-Ming geïntroduceerd. Vestig de aandacht op het gezin van Sam-Ming. Sam-Ming loopt weg bij zijn ouders en kleine broertje of zusje. Vraag de kinderen om naar de klasgenootjes van Sam-Ming en hun ouder(s) te kijken. Wat zien ze allemaal? Het is in elk geval van belang om te benoemen dat de samenstelling van elk gezin kan verschillen.
- 🕒 Probeer door te vragen over deze situaties. Kennen de kinderen iemand die in een rolstoel zit? Kennen de kinderen iemand die alleen een papa/mama heeft of die juist twee papa's/mama's heeft? Vertel de kinderen dat dit kan, omdat je niet kan kiezen op wie je verliefd wordt.
- 🕒 Sam-Ming is zijn noedelsoep kwijt. Waar zou die zijn?
- 🕒 Bekijk op de volgende pagina's wat de kinderen mee hebben voor lunch. Zouden de kinderen dit eens willen proberen? Of hebben ze het misschien al eens gehad?
- 🕒 De andere kinderen in de klas bieden Sam-Ming een hapje van hun eten aan. Wat zouden de kinderen willen dat andere kinderen doen als zij zelf geen eten mee hebben?
- 🕒 Zien de kinderen iets opvallends bij Louise? Besteed aandacht aan de manier waarop Louise heeft gehandeld. Mag je andermans spullen pakken zonder te vragen? Waarom mag dit niet? Hoe zouden de kinderen het vinden als iemand stiekem hun eten op eet?
- 🕒 Sam-Ming en Louise hebben samen een oplossing gevonden; ze besluiten hun eten te ruilen. Zo heeft Sam-Ming een keer iets anders te eten en Louise ook. Het begon vervelend voor Sam-Ming, maar het eten heeft hem en Louise samengebracht. Benadruk nog eens de kracht van (samen) eten en het feit dat het heel belangrijk is in veel culturen.

AFSLUITING

Op de laatste pagina staan alle gerechten nog eens afgebeeld. Wat lijkt de kinderen het lekkerst?

ACTIVITEIT

Soep met rekenen: de kinderen kunnen aan de hand van een rond papiertje (dit stelt een pot/pan voor) een eigen soepje maken. De ingrediënten mogen ze zelf kiezen of mag de leraar aanbieden. Denk bijvoorbeeld aan blokjes, legosteentjes of krijtjes. Het belangrijkste hierbij is dat er geteld en gerekend mee kan worden, dus er moeten in ieder geval 10-15 stuks aanwezig zijn (afhankelijk van het niveau van de leerling).

- Iedereen begint met een lege pan.
- Vraag de leerlingen om een paar ingrediënten toe te voegen.
- Vraag een aantal leerlingen of ze willen tellen hoeveel het er zijn.
- Vraag wie er meer of juist minder heeft dan het aantal dat net is opgenoemd.
- Vraag de leerlingen om drie ingrediënten te verwijderen.
- Varieer ten slotte met het aantal ingrediënten, het tellen, toevoegen of verwijderen.

INTRODUCTIE

- Ⓜ Benodigheden: papier, potloden en stiften
- Ⓜ Vertel de kinderen dat jullie een boek gaan lezen over een meisje met twee vaders. Laat de voorkant van het boek zien en vraag de kinderen of er iemand is met twee vaders of moeders. Misschien kennen de kinderen wel iemand anders die twee vaders of twee moeders heeft.
- Ⓜ Sla het boek open op de roze pagina's. Bespreek de gezinssamenstellingen met de kinderen. Welke gezinssamenstelling hebben de kinderen thuis?
- Ⓜ Start met het introduceren van het verhaal.
- Ⓜ Vraag de kinderen of zij wel eens een nieuw kind bij hen in de klas hebben verwelkomd. Vonden ze dat ook zo spannend als Nova? Hoe hebben ze ervoor gezorgd dat het nieuwe kindje zich welkom voelde? Vraag de kinderen ook of hun ouders veel regeltjes hebben thuis of juist niet.

HET VERHAAL

- Ⓜ Nova staat op en borstelt haar haren, poetst haar tanden en strikt zelf haar veters. Vraag de kinderen wat zij in de ochtend doen om zich klaar te maken voordat ze naar school gaan.
- Ⓜ Mathilde kan heel goed hardlopen en boompje klimmen. Wie vindt dit ook leuk om te doen? Die zou goed bevriend kunnen worden met iemand als Mathilde. Het is altijd fijn als je met je vrienden iets gemeen hebt. Maar je kunt van je vrienden ook nieuwe dingen leren die je zelf nog niet kende! Vraag de kinderen wat zij met hun vrienden gemeen hebben. En waarin verschillen ze van hun vrienden?
- Ⓜ Mathilde vindt het leuk om in plassen te springen. Wie vindt het ook leuk om in plassen te springen?
- Ⓜ Nova wordt door Mathilde uitgenodigd om met haar en haar vaders mee te eten. Dat wil Nova wel! Ze heeft het zo leuk met haar eigen vader; dan moeten twee vaders wel dubbel de lol zijn. Haar vader houdt van taart en snoep. Vraag de kinderen wie er ook zoveel van taart en snoep houdt. Vinden hun ouders dit ook extra lekker?
- Ⓜ Nova is teleurgesteld als ze ziet dat ze spaghetti gaan eten bij Mathilde thuis. Wie vindt spaghetti juist superlekker? En wat is het lievelingseten van de kinderen? Wat kunnen hun ouders thuis lekker maken?
- Ⓜ Nova vindt dat haar ouders te veel regels hebben, maar op het bed springen blijkt bij Mathilde thuis ook niet te mogen. Vraag de kinderen welke regels er bij hen thuis gelden. Welke vinden ze leuk en welke juist niet? Wie mag er bijvoorbeeld wel lekker op het bed springen thuis?

AFSLUITING

Bespreek met de kinderen wat ze hebben geleerd uit dit verhaal.

Benoem in elk geval de volgende punten:

- Niet iedereen heeft een papa en een mama. Er zijn veel verschillende gezinsvormen. Dat is heel normaal!
- Leg uit dat twee vrouwen verliefd op elkaar kunnen worden, net als dat twee mannen dit kunnen. Je kunt niet kiezen op wie je verliefd wordt.
- In alle gezinsvormen gelden regels. Vraag de kinderen waarom het eigenlijk heel goed is om regels te hebben en leg vervolgens uit of vul zelf aan.

ACTIVITEIT

De kinderen tekenen hoe hun gezin eruitziet en wat ze leuk vinden om samen met hun gezin te doen. Of wat ze het afgelopen weekend gedaan hebben. Bespreek de overeenkomsten en verschillen klassikaal of laat de kinderen dit met een klasgenootje bespreken.

INTRODUCTIE

- Ⓜ Benodigheden: (gekleurd) papier, stickers, lijm, scharen, potloden en stiften
- Ⓜ Bekijk samen met de kinderen de kaft van het boek. Er staan een heleboel dieren op. Welke dieren zien de kinderen? En wat is hun lievelingsdier? Hebben zij thuis misschien een huisdier?
- Ⓜ Bespreek de titel met de kinderen: Ik ben ik en jij bent jij. Vraag aan een kind of die ziet waarin die lijkt op het kind naast hem/haar. En welke verschillen ziet het kind? Verschillen zorgen ervoor dat we allemaal ergens anders goed in zijn en dat is erg handig, want dan kunnen we elkaar helpen.
- Ⓜ Open het boek en ga naar de voorpagina. Er zit een neushoorn op de fiets. Hebben de kinderen ooit een neushoorn op de fiets gezien? Dat is bijzonder!

HET VERHAAL

- Ⓜ Vraag de kinderen welke overeenkomsten ze zien op de pagina *Net iets anders, allebei*. Alles is bijna hetzelfde, wat is nou het grote verschil?
- Ⓜ Op de pagina *Ook een kopje thee erbij?*: vraag aan de kinderen wat ze allemaal voor lekkers op de tafel zien staan. Het zwijn en de olifant drinken allebei thee. Ze vinden dat allebei lekker, maar ze drinken het op verschillende manieren. Hoe drinken zij hun thee? Zou een olifant tegelijkertijd kunnen eten en drinken?
- Ⓜ Op de pagina *Groot, klein, kort en lang*: wat is het voordeel van lang/groot zijn? En wat is het voordeel van klein/kort zijn?
- Ⓜ Op de pagina *Zie je mij? Ik tel tot tien*: wie houdt er van verstoppertje spelen? Waar verstoppen de kinderen zich dan het liefst/best? Zoek samen met de kinderen de kameleon en de zebra.
- Ⓜ Op de pagina *Ik heb honger, net als jij*: wie kan zo'n grote stapel pannenkoeken wel opeten? Valt de kinderen nog iets anders op op deze pagina? Maak het kind dat in de rolstoel zit bespreekbaar.
- Ⓜ Op de pagina *Hoeveel tanden hebben wij?*: tel samen met de kinderen de tanden van de krokodil. De krokodil heeft een hele grote bek, veel groter dan onze mond.
- Ⓜ Op de pagina *Ik ga snel, jij niet*: welk dier is snel en welke juist niet? Wanneer is het handig om snel te kunnen gaan? Denk bijvoorbeeld aan als je te laat op school bent. En wanneer is het leuk om juist langzaam te gaan? Denk bijvoorbeeld aan als je liever nog niet naar huis gaat; dan heb je het langer leuk!
- Ⓜ Op de pagina *Ik ben nat en jij bent kledder*: bespreek wie het leuk vindt om in de regen te spelen en wie juist graag in de zon speelt.
- Ⓜ Op de pagina *Ik zwem ver, maar jij nog verder*: wie zwemt sneller: de walvis of het kind?
- Ⓜ Op de pagina *Jij bent samen, ik alleen*: spelen de kinderen liever alleen of samen? Op welke momenten spelen ze liever alleen en op welke momenten samen?
- Ⓜ Op de pagina *Ik ben stil en jij bent stil*: iedereen vindt het leuk om voorgelezen te worden. Op de volgende pagina slaapt iedereen samen. Er is in ieder geval één overeenkomst: we slapen allemaal met onze ogen dicht!

AFSLUITING

We hebben in dit boek allerlei verschillen besproken: groot en klein, lang en kort, snel en langzaam. Welke verschillen kennen de kinderen nog meer? En welke overeenkomsten zien ze met anderen? Denk aan: andere haar- of huidskleur, jongen/meisje, huisdieren, hobby's, het hebben van broertjes/zusjes, lievelingseten, etc. Geef aan dat er heel veel mensen op de wereld zijn en dat we allemaal niet hetzelfde kunnen zijn. Daardoor kijkt iedereen door hun eigen bril naar de wereld. Zolang je een ander geen pijn doet, maakt het ook helemaal niks uit dat een ander anders is dan jij. Je kunt zelfs van elkaar leren! Wat hebben de kinderen van een ander geleerd?

ACTIVITEIT

Alle kinderen maken een gekke bril van papier en versieren deze.

WAARD

kenniscentrum
voor inclusie

WAARD – kenniscentrum voor inclusie

Oosterhamrikkade 66-23

9714 BG Groningen

T 050 205 33 23

E info@wijzijnwaard.nl

Dit lespakket

Tekst en eindredactie: Jasna Mujakovic en Caylee Kimkes

Vormgeving © Go Puck

Beeld © Shutterstock/Foxylmage

